

Л. Ю. Гордєєва-Герасимова

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ МЕРЕЖ
ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ**

Процес глобалізації світової економіки, який розпочався з середини минулого століття у підсумку став підґрунтям для загострення конкурентної боротьби між виробниками як на рівні національних ринків, так і на світовому рівні. Основним чинником успішної господарської діяльності як країни в цілому, так і окремих суб'єктів підприємництва, інноваторів є конкурентоздатність їх продукту на світовому ринку.

Вагомим фактором впливу на конкурентоздатність будь якого кінцевого продукту виробництва є застосування інноваційних технологій в процесі його проєктування, виготовлення та реалізацій. Існують різні форми застосування таких технологій. Але, в результаті розвитку світового суспільства та еволюції інноваційних технологій, відбувається трансформація застосування інноваційних технологій шляхом поєднання безпосередньо наукових розробок, технологічних новацій та бізнесу-структур в єдиний інноваційних кластер. Як правило ядром інноваційного кластеру є мережа наукових і виробничих організацій, а також підприємницьких структур, які зв'язані один з одним через велику кількість інноваційних проєктів та які забезпечують внутрішній інформаційний простір для передачі інновацій.

Одним із різновидів інноваційного кластеру є інноваційний парк. Інноваційні парки відіграватимуть ключову роль у залученні талантів до міст для створення нових інноваційних галузей, що є ключовою частиною стратегії уряду будь-якої держави щодо розвитку економіки.

Ефективний спосіб для міст з університетами залучити підприємців до бажаних галузей науки і техніки – надати доступний, високоякісний простір та можливість працювати в тісній співпраці як з промисловістю, так і з вченими для досягнення успіху в ширшому масштабі.

Початок створення та розвитку такого різновиду інноваційних парків, як технопарк було здійснено у США на початку 50-х років, коли був організовано науковий парк Стенфордського університету (штат Каліфорнія). В університеті у власності була вільна ділянка землі і їй знайшли застосування. Землю та приміщення університет почав здавати в оренду малим підприємствам та діючим компаніям, які працювали у галузі високих технологій та стрімко розвивалися з допомогою військових замовлень федерального уряду. Ці фірми мали тісні взаємовідносини контакти з університетом.

Привабливим для інноваційних фірм стало зручне місце розташування Стенфордського університету, відносно невелика орендну плату, а також тісне сусідство з технологічними компаніями.

Це біли фірми, які займаються розробкою та впровадженням ідей військово-промислового комплексу, що мали державну підтримку. Крім того, поштовхом до розвитку Стенфордського технопарку став бурхливий розвиток напівпровідникової електроніки. Успіх Стенфордського технопарку визначається також тим, що саме там вперше було розроблено та застосовано особливу схему фінансування високотехнологічних проєктів – венчурне фінансування.

Будівництво здійснювалось протягом 30 років. За цей час була сформована інфраструктура та була надана в оренду вся вільна земля наукового парку. Цей проєкт був довгостроковим, що вимагав терпіння та відданості справі, та результати – цей науковий парк прославився феноменальними досягненнями в розвитку наукомісткого сектора промисловості. У технопарку розпочинали своє життя такі тепер відомі фірми як «Хьюлетт-Паккард», «Поляріод». Саме в цьому Технопарку була заснована так названа знаменита Силіконова долина.

Вже починаючи з 80-х років, внесок технопарків в економіку США був значним і гідно оцінений. З того часу технопарки в США почали з'являтися один за іншим. На сьогоднішній день у США налічується понад 160 технопарків (понад 30% від загальної кількості технопарків у світі). Однак далеко не всі технопарки створені для роботи у сфері «високих технологій». Більшість з них була створена для вирішення завдань щодо зниження безробіття в районах, де за

тими чи іншими причин стався економічний спад через нерентабельність підприємств.

При цьому особлива увага приділяється малим підприємствам або окремим розробникам, які перебувають на стадіях впровадження інноваційного процесу. Для їх підтримки в США створені спеціальні структури, які через нетрадиційні умови роботи для стартапів отримали назву «технологічна теплиця», або більш звична для нас назва – «бізнес інкубатор». Як правило у таких структурах малі підприємства перший рік безкоштовно або на пільгових умовах займають площі та безкоштовно отримують юридичні та фінансові консультації.

Згідно визначенню Асоціація університетських дослідницьких парків Північної Америки «університетський дослідний парк є організацією, що володіє власністю (юридичною особою), яка: має або планує мати землю і будівлі, спеціально призначені для проведення приватним і державним секторами науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, розміщення наукомістких фірм і сервісних служб; співпрацює з університетом або іншим вищим навчальним закладом на контрактній основі або в робочому порядку; сприяє зміцненню зв'язків університету з промисловістю у сфері НДДКР, допомагає розвиватися новим фірмам, а також сприяє економічному розвитку; надає допомогу у передачі технологій та обміні знаннями в області бізнесу між університетами і фірмами, розташованими на території парку» [7, с. 10].

До університетських дослідницьких парків за визначенням «відносяться неприбуткові або прибуткові дослідницькі парки, які підтримують зв'язки з університетом чи структурним підрозділом університету. Ці зв'язки можуть здійснюватися на контрактній основі, включаючи створення спільних підприємств та фактичне управління парком з боку університету, а також може мати неформальний робочий характер. Останнє може означати, зокрема, створення нових підприємств на кооперативних засадах чи спільне їх фінансування дослідницьким парком та університетом» [7, с. 10-11].

В Європі технопарки з'являються на початку 70-х років. Одними з першими були:

- Дослідницький парк Університету Софія-Антиполіс у Ніцці.
- Зона наукових та технічних нововведень та виробництва (ZIRST)

у Греноблі.

- Левен-ла-Нев у Бельгії; Кельнський технопарк у Німеччині.
- Херіот-Уатт Единбурзі та наукового парку Трінті коледжу в Кембриджі.

Ці технопарки схожі за принципом побудови на ті, що були започатковані в США, вони мали одного засновника, надання в оренду землі власникам наукомістких фірм був їх основний вид діяльності [2].

Отже, перший науковий парк в Великобританії відкрився 1970 року в Кембриджі. Концепція, створена університетськими вченими та місцевими консалтинговими фірмами, полягала в тому, щоб полегшити обмін знаннями між промисловістю, академічними колами та урядом.

Через 10 років інші університети, у тому числі університети Херіот-Ватта, Астона, Манчестера та Саутгемптона, також створили свої парки, відображаючи успіхи, досягнуті завдяки обміну знаннями та інноваціям. У науковому парку (іноді також відомому як дослідницький парк, технологічний парк або інноваційний центр) підприємства, стартапи та підприємці в різних галузях науки та техніки можуть отримати доступ до спеціально збудованих офісних приміщень, лабораторій та конференц-залів, які призначені для підтримки досліджень, сприяння зростанню наукових знань, розвитку технологій, обміну інноваційними ідеями. Наукові парки довели свою здатність успішно перетворювати інноваційні ідеї на комерційні продукти та послуги. Це досягається за рахунок керівництва ними спеціалістами-професіоналами, які допомагають стимулювати та координувати взаємодію ланцюжка наукових розробок та технологій між різними науковим та науководослідними установами, бізнес-структурами та ринками. Коли ці успіхи стали очевидними, великі технологічні, фармацевтичні і, останнім часом компанії, що займаються нерухомістю, почали виявляти інтерес і купувати наукові парки, і, наприклад по всій Великій Британії зараз їх налічується понад 100 [9].

Наукові парки – це ефективний спосіб стимулювати культуру інновацій та розвивати пов'язаний з ними бізнес, розвиток якого ґрунтується на втіленні

наукових знань та ідей. Інфраструктура наукових парків будується таким чином, що створює своєрідну екосистему спільноти галузевих фахівців, які роблять свій внесок у «економіку знань». В свою чергу «економіка знань» залучає та підтримує таланти світового рівня. Зауважимо, що спочатку наукові парки Великобританії створювалися для підтримки економічно депресивних регіонів та міст за допомогою відновлення, сприяючи економічному зростанню за рахунок залучення нових підприємств та стартапів та підвищення їхньої продуктивності. Це було особливо привабливо для місцевих органів влади та агенцій з розвитку, які побачили потужні регенеративні можливості наукового парку через компанії, що залучаються, розвиток розширеного ланцюжка поставок та можливості працевлаштування для випускників місцевих університетів.

Процвітаючий науковий парк також потребує додаткових послуг та надання комфортних умов проживання та роботи, щоб задовольнити потреби багатьох підприємств, співробітників та студентів в одному місці. Економічні вигоди співпраці поширюються на місцеві кафе, магазини, спортивні зали, заклади догляду за дітьми та власників житла, сприяючи можливостям працевлаштування в цьому районі.

Щоб зростати і конкурувати на світовій арені, промисловості необхідно мати доступ до знань і технологій та застосовувати їх, тому дуже важливо заохочувати нові підприємства та інновації. Щоб підтримати економічне зростання, багато міст прагнуть розширити свій «заснований на знаннях» бізнес у таких галузях, як біомедицина, ІТ чи електроніка. Завдяки своїм дослідженням у галузі інноваційних технологій ці галузі можуть сприяти як економічному, так і соціальному розвитку за рахунок ефективніших методів виробництва товарів та послуг.

Зауважимо, що оцінка економічного внеску британських наукових парків, проведена на замовлення Асоціації наукових парків Великобританії (UKSPA), показала, що підприємства отримали значну вигоду від розміщення у науковому парку, розвиваючись швидше, ніж аналогічні компанії в інших місцях, та запускаючи значно більше нових послуг. Фірми, в основу яких покладено новітні технології, і які засновані на наукових парках, також змогли залучити більшу

частку кваліфікованих вчених та інженерів, ніж аналогічні компанії в інших місцях [9].

Підтримка, яку пропонують наукові парки, допомагає просувати бізнес-стартапи. Наприклад, Науковий парк Саутгемптона надає інтенсивну підтримку новим підприємствам через свою програму Catalyst, яка надає бізнес-лідерам не тільки високоякісні спеціалізовані приміщення, такі як лабораторії з оплатою в міру використання, але також гнучкі умови оренди та доступ до грантів. Фінансування та інвестиції, що дозволяє їм швидко розширюватись. Через гарантовану доступність кваліфікованих ресурсів підприємства прагнуть працювати в цьому районі, а студентів, які працюють у галузі науки і техніки, також залучають реальні можливості кар'єрного зростання. Створення «центру передового досвіду» у конкретних галузях забезпечує взаємовигідне середовище, що дозволяє процвітати як підприємствам, і приватним особам. Формування високоякісного середовища для спільної роботи, що дозволяє набувати успіху у роботі підприємствам, діяльність яких ґрунтуються на застосуванні наукових розробок, підтримує економіку як регіональному, так і на загальнодержавному рівні. Фокус на дослідженнях, інноваціях і технологіях. У січні 2017 року уряд Великобританії визнав важливість прискорення економічного зростання шляхом інвестування у науку, дослідження та інновації. У «Зеленій книзі промислової стратегії» детально описано 10 «стратегічних стовпів», перші два з яких безпосередньо стосуються просування науки, технологій та інженерії, і йдеться, що ми повинні інвестувати в ці галузі та розвивати навички, необхідні для того, щоб допомогти людям та підприємствам процвітати, щоб стати інноваційнішою економікою. Технологічні інновації можуть допомогти нам працювати ефективніше, перетворюючи традиційні процеси для підвищення продуктивності та ефективності. Інвестиції в економіку, розраховану на майбутнє, важливі для забезпечення того, щоб Великобританія мала технології та знання, необхідні для конкуренції на світовому ринку та вирішення деяких з наших найнагальніших проблем. Поточна криза COVID-19 продемонструвала важливість спільної роботи та завчасного налаштування цих систем, щоб компанії з різних галузей та областей знань могли швидко зібратися разом та

об'єднати знання, навички, таланти та ресурси. Компанії SciTech багато працювали над розробкою рішень для боротьби з пандемією, наприклад глобальна діагностична компанія QIAGEN і Affinity Biomarker Services, які співпрацювали з Манчестерським університетом у створенні комбінованої служби перекладу біомаркерів. Наукові парки поєднують Університети з Промисловістю. Переваги, які наукові парки приносять бізнесу та економіці, є очевидними, проте науковий парк також приносить життєво важливі переваги дочірньому університету, забезпечуючи міцний зв'язок зі світом промисловості та торгівлі. Ці відносини забезпечують шлях для розповсюдження їх технологій у світі на благо спільнот, а в деяких випадках як інвестиції, які принесуть фінансову віддачу. Інші переваги для університету від участі у науковому парку включають контакти з малими та середніми підприємствами, що ґрунтуються на знаннях, та місце для Інші переваги для університету від участі у науковому парку включають контакти з малими та середніми підприємствами, що ґрунтуються на знаннях, та місце для міжнародних компаній, які хочуть тісно співпрацювати з університетом. У той час як сучасні університети продовжують займатися викладанням та дослідженнями як свої основні завдання, наукові парки дають можливість брати участь у вирішенні питань регіонального економічного розвитку, що дає шанс досягти змін [9].

Успіх Силіконової долини надихнув багато країн світу створення наукових і технологічних парків. В Азії успішні наукові та технологічні парки можна знайти у багатьох країнах, включаючи Китай, Японію та Таїланд. Незважаючи на це, якщо не буде створено попередніх умов, науково-технологічний парк може перетворитися на безперспективний проєкт. Це основна ідея керівництва ЕСКАТО «Створення науково-технічних парків: довідкове керівництво для політиків в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні». У всьому світі та в регіоні більшість наукових та технологічних парків перебувають у країнах з розвинутою чи великою економікою. Оскільки країни, що розвиваються, намагаються скоротити технологічний розрив, уряди все частіше звертаються до наукових і технологічних парків як до ключової рушійної сили своїх національних стратегій. Наприклад, Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку повідомила, що

приблизно 80 відсотків опитаних країн (включаючи розвинені, що розвиваються та найменш розвинені країни) планують використовувати спеціалізовані зони, у тому числі наукові та технологічні парки, у рамках своєї діяльності у XXI столітті. промислова політика або політика у галузі науки, технологій та інновацій (НТІ). Розмістити фізичну інфраструктуру науково-технологічного парку часто нескладно. Однак змусити його працювати складніше. Лише 25 відсотків технопарків у країнах із розвинутою економікою можна вважати успішними у досягненні своїх цілей. Постає питання забезпечення успіху науково-технологічного парку. Перед створенням технопарку необхідно перевірити, чи створено для цього передумови [8].

Цими ключовими провісниками є:

1. Ключові орендарі або якірні орендарі, такі як національні дослідницькі інститути, мають намір залишатися у науково-технологічному парку. Якірні орендарі мають вирішальне значення для забезпечення того, щоб науково-технологічний парк мав свою основу, і можуть бути корисними для залучення інших фірм до спільного розміщення.

2. Можливість призначити і зібрати управлінську команду, яка має всі навички, необхідні для управління науково-технічним парком. Управлінська команда повинна мати досвід не лише в дослідженнях та розробках, а й у бізнесі, маркетингу, переговорах та комунікаціях. Крім того, управлінська команда повинна бути в змозі адаптувати свою стратегію до умов, що постійно змінюються. Така багатозадачність означає, що для багатьох країн, що розвиваються, створення ефективної управлінської команди є реальною проблемою; створена потужна наукова база на прилеглих до науково-технологічного парку територіях. Цей фактор є важливим, оскільки наукова база на прилеглій території забезпечить потенційних орендарів технопарку. Крім того, це дозволить фірмам у парку легко спілкуватися із фірмами за межами парку.

3. Місто або район, де буде збудовано технопарк, привабливе для талановитих дослідників та підприємців. Підприємницька культура присутня у місті чи країні, де буде збудовано технопарк. Цей фактор особливо важливий,

якщо ключовим завданням науково-технологічного парку є сприяння стартапам та підприємцям.

4. Фінанси, особливо стартове фінансування та венчурний капітал, повинні бути доступні у місті чи країні, де буде збудовано технопарк. Ці ресурси мають вирішальне значення для підтримки довгострокових ініціатив у галузі НТІ та розвитку існуючих досліджень [8].

Крім того, важливо оцінювати науково-технічний парк у широкому національному чи місцевому економічному контексті. У зв'язку з цим слід поставити ключові питання про те, чого можна досягти шляхом створення науково-технологічного парку та чи існують ефективніші, але альтернативні шляхи досягнення цієї мети.

Хоча науково-технологічний парк може бути створений приватним сектором, якщо уряд або державний сектор фінансує розвиток парку або надає інші стимули, такі як звільнення від податків або зниження податків, науково-технологічний парк має надавати соціальні пільги, такі як передові дослідження та розробки, які згодом стимулюють її національне НТІ та/або економічний розвиток.

Підґрунтям для створення інноваційних парків стало розпорядження Президента України «Положення про прядок створення технопарків та інноваційних структур інших типів» [4]. Цим порядком було підтримано ініціативу, яку висунули такі державні структури, як Міністерство освіти, Національна академія наук, Державний комітет України з питань науки, техніки та промислової політики, місцеві органи виконавчої влади відносно створення науково-технічних інноваційних форм.

Офіційно в Україні офіційно зареєстровано 16 технопарків. Їх перелік законодавчо закріплено та розміщено на сайті Міносвіти [6].

Згідно із Законом України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» «технологічний парк (технопарк) – юридична особа або група юридичних осіб (далі – учасники технологічного парку), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та

без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проєктів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції» [5].

«Головною метою діяльності технологічних парків є комплексна організація наукоємного виробництва шляхом максимального сприяння створенню та запровадженню нових технологій та стимулювання розвитку творчого потенціалу фахівців. Концентруючи наукові, виробничі та фінансові ресурси технопарки забезпечують відтворення повного життєвого циклу інновацій: дослідження – розробка – упровадження – масовий промисловий випуск наукоємної високотехнологічної конкурентоспроможної на світових ринках продукції» [6].

Згідно законодавства, матеріальною базою інноваційної структури є значна наукова організація, і розвинена науковою, виробнича, господарська та соціальна інфраструктура, об'єкти якої зорієнтовані на розробку і впровадження нових технологій.

Визначення Міжнародної асоціації технологічних парків характеризує технопарк (Research Park) як «організацію, головною метою функціонування якої є підвищення рівня добробуту місцевого населення за рахунок популяризації та інтродукції інноваційної культури та забезпечення високої конкурентоздатності місцевого інноваційного бізнесу і наукових організацій шляхом стимулювання і управління потоками знань і технологій між університетами, науково-дослідними інститутами, компаніями і ринками, сприяння виникненню і розвитку інноваційних компаній за допомогою інкубаційних та «спінн-офф» процесів (тобто відокремлення нових компаній від вже існуючих) тощо» [8, с. 14].

В Україні технопарки створюються для підтримки технологічних наукових розробок, які можна було б фінансувати та продавати. Вони задумані як центри, які виводять нашу науку і виробництво в нову високотехнологічну економіку

Створення перших трьох інноваційних парків в Україні здійснилося у 2000–2001 роках, відповідно до законодавства. Це Інститут електрозварювання імені Є. А. Патона в Києві, Інститут монокристалів у Харкові та Інститут

напівпровідникових технологій і матеріалів, оптоелектроніки та сенсорної техніки в Києві.

Ці установи були створені на базі потужних наукових комплексів і передбачалось будуть розробкою та впровадженням наукомістких технологій в галузі охорони здоров'я, біотехнологіями, розвитком електроніки, радіаційного приладобудування, ядерної техніки та ін.

Розраховується, що робота технологічних парків спрямована на проектування та отримання результату від впровадження високотехнологічного виробництва в Україні. Результат орієнтований на реалізацію на ринках Європейського союзу і забезпечення повного циклу розробки-інновації-виробництва.

Для розвитку технопарків були запропоновані економічні стимули. Згідно розробленого законодавства передбачалось звільнення технопарків від сплати податку на прибуток та податку на додану вартість. Результат економії податків від пільгових умов оподаткування належить спрямовати на наукову та (або) науково-технічну діяльність. Передбачалося, що платежі будуть акумулюватися на спеціальних рахунках технопарків.

Ці кошти могли бути використані лише на цілі, визначені законом. Це дозволить технопаркам згодом створити надійне джерело фінансування та рефінансування інноваційних та інвестиційних проєктів, спрямованих на впровадження нових технологій. На сьогодні вважається, що законодавство щодо створення та функціонування інноваційних парків потрібно удосконалювати, адже частина парків, яка знаходиться в офіційному реєстрі не розвиваються або не отримують жодної підтримки. Вже розроблено проєкт та подано на розгляд у відповідних комітетах Верховної ради України.

Визначимо, що за останні п'ять років в нашій країні почали стрімко розвиватися технологічні парки, інвесторами яких є приватні компанії.

У квітні 2017 року на території старого мотоциклетного заводу відкрили перші корпуси інноваційного парку UNIT.City. Ініціатором та фінансуванням проєкту виступила інвестиційна група UFuture. Проєкт задумувався як регіональний хаб, в якому розмістилися школа програмування UNIT.Factory, стартап-офіси, відділи розвитку іноземних та українських компаній.

За два з половиною роки UNIT.City вдалося відкрити ще кілька будівель і коворкінгів, впорядкувати територію та стати одним із головних майданчиків для тематичних ділових та освітніх заходів. А ще – оголосити про початок проекту розміщення. Адже за початковим задумом Unit – це так звана всеосяжна Силіконова долина в Дорогожицькому районі Києва. Тобто інфраструктура має дозволяти людям жити, працювати, здобувати освіту, розважатися [2].

У Львові готові до оренди перші офіси LvivTech.City [2]. Принципи їх будівництва такі ж, як і в столичному проєкті: місто в місті та магніт для технологічних компаній, де все під рукою. Технопарк розташований на майданчики законсервованої промислової зони, передбачається, що там будуть сформовані різні за форматом зони для роботи та відпочинку. Все будівництво йде за «зеленими» стандартами.

Крім того є і інші формати створення технопарків. Наприклад, Львівський ІТ Кластер займається інфраструктурним проєктом ІТ Park (або ІТ District). Амбіції тут більш-менш спрямовані на виконання завдання: понад 20 000 ІТ-фахівців на західних воротах України та в офісах ІТ-сервісних компаній. І місця для роботи не вистачає. Там розпочато будівництво кількох офісних центрів, які мають вмістити понад 10 тис. осіб. Паралельно тривають роботи над заміським котеджним комплексом ІТ Village.

Одним із останніх амбіційних проєктів довоєнного періоду – створення Екополіс ХТЗ [1]. Будівництво розпочалося у 2020 році. Якщо ми перейдемо на сайт Екополіс ХТЗ [1], то побачимо, що планувався індустріально-технологічний парк з логістичним комплексом, освітнім і медичним центрами. Загальна площа має перевищувати 150 га. На жаль, дата останніх новин щодо створення цього проєкту – 23.02.2022 рік.

Ще один регіональний інноваційний парк вже відкриває свою платформу в Івано-Франківську. Це Промприбор. Реновація», що поступово розгортається на 2 га старого заводу «Промприбор».

Інвестиції діляться на багатьох інвесторів – від великих, як-от ідейний натхненник проєкту Юрій Філюк, MacPaw та Ігор Лиск, до дрібних по 1000 доларів.

Серед іншого в планах «Промприбор.Ремонт» було залучення офісів ІТ-компаній, стартапів, R&D-центрів та таку глобальну компанію, як Amazon. Відремонтовано вже близько шостої частини усіх можливих площ. Керівники проекту планували, щоб він був завершений за 4-6 років.

З 2019 році в Україні почали говорити про інший формат – екотехнопарк. Такий формат інноваційних парків особливий тим, що дата-центр буде створений поблизу електростанції та в процесі роботи застосовувати електроенергію, яку по технічним причинам не має можливості генерувати безпосередньо до енергомережі. «Екологічний» означає, що поруч із парком будують ферми, де відпрацьоване тепло утилізують у теплицях.

Холдинг ТЕСНІА планував продати екотехнопарк. Навколо майбутнього проекту вже було багато спекуляцій, як про приєднання до нього Amazon, так і про мільярди доларів інвестицій. Насправді в холдингу кажуть, що ведуться переговори з урядом щодо узгодження документів і проекту. Водночас тривали переговори з і інвестори та партнери продовжують.

Дата-центр такого масштабу, який планує побудувати ТЕСНІА, поки що унікальний для України. У ланцюжку приймає участь держава, бізнес, наші інвестори, партнери та клієнти. Тому немає прецедентів для порівняння: рік-два – це багато чи мало, щоб домовитися про те, як і чому в Україні з'явилися технопарки.

Отже, досліджено, що найбільш успішні проекти відносно впровадження інноваційних технологій – це заснування та розвиток інноваційних кластерів, які можуть будуватися у різних форматах: наукові парки, технологічні парки, технополіси, екотехно парки та ін. Перший технологічний парк було засновано в США на базі Стенфордського університету, зараз відомого, як Кремнієва долина. Досвід роботи такого технологічного парку виявився успішним і був використаний у подальшому в країнах Європи та Азії.

В Україні розвиток такої інноваційної структури розпочався з часів становлення незалежності, з 1996 року. Були засновані технологічні парки на базі потужних наукових установ за підтримки держави. Не всі вони на сьогодні

працюють вдало, це також пов'язано з недосконалістю законодавчої бази. За останні 6-5 років відбувся стрімкий розвиток інноваційних структур на підґрунті приватної форми власності. Як ми дослідили, проекти амбітні та перспективні з точки зору розвитку як бізнес структур, так і оточуючого соціального середовища. Але на сьогодні, в умовах венного стану, ці проекти частково припинили існування, частково розвиваються дуже повільно.

Вважаємо, що після закінчення війни такі проекти будуть дуже перспективними і почнуть стрімко розвиватися через підтримку іноземних інвесторів у тому числі. Швидка «відбудова» країни на пряму буде залежить від впровадження та розвитку інноваційних підприємницьких мереж. В подальшому Україна може стати лідером в заснуванні та провадженні проектів різного формату інноваційних кластерів.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт «Екополіс ХТЗ». URL: <https://ecopolishtz.com/ua/#about> (дата звернення 05.03.2023).
2. Інноваційні парки: що це і де вони будуть створені в Україні. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/04/16/infografika/suspilstvo/innovacijni-parky-ce-vony-budut-stvoreni-ukrayini> (дата звернення 05.03.2023).
3. Олексенко Л. В. Інноваційна інфраструктура як чинник активізації інноваційної діяльності у провідних країнах світу. *Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання: зб. наук. праць / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2020. С. 223-242.* <https://doi.org/10.37405/2221-1187.2020.223-242>.
4. Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів. Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 1996 р. № 549 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.03.2023).
5. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків. Закон України від 16.07.1999р. № 991-XIV зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (дата звернення 01.03.2023).
6. Технологічні парки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/innovacijna-diyalnist-ta-transfer-tehnologij/tehnologichni-parki> (дата звернення 01.03.2023).
7. Уханова І. О. Розвиток та функціонування технопарків: світовий досвід та специфіка в Україні. Монографія. Одеса, 2012. 131 с.
8. Establishing Science and Technology Parks: A Reference Guidebook for Policymakers in Asia and the Pacific. URL: <https://repository.unescap.org/bitstream/handle/20.500.12870/114/ESCAP-2019-MN-Establishing-science-and-technology-parks.pdf?sequence=1>. (date of access: 03.03.2023).
9. UKSP. Blog. URL: <https://www.ukspa.org.uk/blog/>. (date of access: 03.03.2023).